

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

638. Quandonam exspectativæ censeantur irritæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

decisio huic innuitur rationi; quod primò impetranti facta sit gratia conditionalis; si enim absolute facta ei fuisset gratia in allocatione præbendæ, præferendus esset postea iori impetranti, juxta *c. ubi qui rit eod.* Laym, *ad cit. c. si pro te.*

Quæstio 636. *Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod possint renunciare huic gratiæ, aut illam permutare?*

1. **R**espondeo ad primum: possunt renunciare simpliciter, non autem in favorem; cum adhuc beneficium non sit virtualiter expectantis, ut illud in alium transferre possit. Laym, *in c. ad audientiam. num. 1.* Paris. *de resign. l. 2. q. 23. num. 14.* & 15. citans Gemin. *conf. 127. in fine Boer. decis. 308. num. 1.* cum communi.

2. Respondeo secundo, habentes gratias expectativas ad beneficia vacatura posse illis gratis renunciare absque auctoritate Superioris; quia cessat interesse Superioris; cum per eas non sit quæsitum jus in re, sed tantum ad rem. Laym, *l. c. Paris. loc. cit.* citans eosdem; & *l. 7. q. 1. num. 97. & 98.* citans Coraf. *de benef. p. 1. c. 5. num. 15.* addit tamen Paris. *num. 99.* non posse renunciare literis obtentis ad beneficia vacantia sine auctoritate Superioris; eò quod juri in re non possit renunciari absque Superiore, juxta Rotam *decis. 8. de jurep. in novis.* per expeditionem autem literarum & acceptationem videatur quæsitum jus in re beneficii vacantis, citat pro hoc Put. *decis. 90. n. 4. l. 1.* & DD. communiter *in c. si sibi. de præbendis. in 6.* posse tamen & istis gratis ad vacantia absque Superioris Auctoritate renunciari tacite, non capiendi possessionem illorum beneficiorum; cum per impetrationem non obligetur quis beneficio, nisi ceperit possessionem, juxta Abbat. *in c. ad audientiam. de rescript. ait idem Paris. loc. cit. nu. 99. & 100.* Porro si renunciatio expectativæ etiam ad vacaturum, fiat cum conditione seu pacto adipiscendæ pensionis aut beneficii, simoniaca est, Laym, *loc. cit.* citans Abb. *in c. ad audientiam. n. 6.* & Felin. *ibid. num. 11.* contra gl.

3. Respondeo ad secundum: sed neque permutare quis potest expectativam ad vacaturum cum beneficio; cum extendat se solum ad beneficii nondum vacans, & non tribuat jus in re, sed nequidem jus ad rem propriam. Laym, *loc. cit.* citans Jo. And. *in c. unic. de rerum permutatione. in 6.* & Suar. *To. 1. de relig. c. 33. de simon. num. 8.* ubi docet permutationes beneficiorum odiosas, ideòque non esse extendendas; cum sint concessionem quædam contra canones, quibus omnis pactio in spiritualibus est prohibita.

Quæstio 637. *Quando, & qualiter expirat Expectativa?*

1. **R**espondeo primò: dum expectans conficitur beneficium impossibile cum eo, ad quod habet expectativam, *c. si pauper clericus. de præb. in 6.* Laym, *in c. ad audientiam. de rescript. n. 1.* item Paris. *de resign. l. 1. q. 1. num. 19.* citans Calder. *conf. 5. de præb. Anch. conf. 214. num. 4.* Rom. *conf. 356. num. 1.* & ait, sic sentire omnes in *cit. c. si pauper.* hæcque intelligenda, dum subsecuta est possessio pacifica dicti beneficii incompatibilis; Laym, *loc. cit.* Paris. *loc. cit. num. 10.* citans plurimas Rotæ *decis.*

2. Secundo, expirat morte concedentis, seu mandantis conferre vacaturum, nimirum Papa

dum res adhuc est integra; cum talis expectativa sit gratia non facta, sed facienda, utpote ad incertum, & nondum vacans beneficium collata, nullam omnino provisionem ex parte Pontificis continens; sed merum providendi mandatum, quod morte mandantis expirare solet. Laym, *ad c. si super. de off. & pot. jud. de leg. num. 2.* ubi tamen ait, secus esse in gratis jam factis (qualem esse ait, dum Pontifex mandat alicui conferri beneficium jam vacans; quia Pontifex, quantum est ex parte sua, jam per tale mandatum fecit gratiam) seu eas non expirare morte concedentis; neque etiam executionem talis gratiæ suspendi per mortem concedentis, etiam, dum res adhuc est integra, imò etiam si ista gratia necdum acceptata, & executio esset non mera, sed mixta cum aliqua cognitione cautæ; ut dum Papa mandaret in forma *dignum* conferri beneficium vacans, citatque pro hoc Sanch. *l. 8. de matrim. d. 28. num. 43.* Gutt. *qq. can. l. 2. c. 17. & c.* aitque id non solum in gratis beneficii Ecclesiastici, sed & dispensationis, absolutionis & c. tenere. Quinimo secus esse ait, dum Papa alicui canonicam ipse conferret, & insuper mandaret Canonicis v. g. aut officiali Episcopi, ut præbendam proximè vacaturam eidem conferant: eò quod in hoc casu gratia est facta à Papa, & executio alteri demandata; citat pro hoc Glos. *in c. si cui. de præb. in 6.* & Garc. *p. 6. §. 3. num. 305.* Tradit quoque Lott. *l. 1. q. 29. num. 34.* quòd, si Papa concessisset expectativam de beneficio vacaturo cum clausula simili: *ex nunc prout ex tunc: gratiam illam usque adeò dici perfectam*, ut non expiraret morte concedentis; eò quod per talem clausulam inducta sit talis effectus, & consummatio actus, & sic decisum ait à Rota in *Calaguriana Canonicius.* Vide tamen, quæ ibi subdit *seq. n.*

3. Tertio, expirat per renunciationem expressam vel tacitam; vide plura de his dicta in precibus primariis, quæ huc applicari possunt.

Quæstio 638. *Quandonam expectativa censentur irrita?*

1. **R**espondeo primò: si habens literas Papales ad beneficium vacaturum proximè ipsi renunciaret cum pacto, ut pensionem vel aliud beneficium consequatur, & postea, tacito, quòd jam prius aliam expectativam obtinuerit: quin etiam, si id exprimat, & solum taceat dictam pensionem (si ea jure ac titulo beneficii Ecclesiastici constituta sit) esto, simoniacè obtineatur, expectativa posterior seu secunda est obreptitia, & ipso jure irrita. Laym, *ad c. ad audientiam. de rescript. num. 1. c. 3.* ac ita etiam omnia alia, quæ occasione illius, sive propter illud acta sunt pro irritis haberi debent; ruente enim principali, ruit etiam accessorium; Laym, *ibid. num. 4.* Idem ferè tradit Laym, *ad c. in nostra. de rescript. num. 6. & 7.* ubi, quòd, si quis expectativam consecutus sit, & vel eodem tempore sub eadem data, vel sub diversa aliam expectativam ad aliam Ecclesiam impetrat, posterior expectativa irrita erit, præterquam si constet, aut probari possit, priori renunciatum esse; cujus ratio est, quòd taciturnitas illius prioris expectativæ est taciturnitas rei intrinsecè pertinentis ad rescriptum posterius; quia si Papa veritatem cognovisset, non dedisset, aut certò alio modo dedisset illas posteriores expectativas; ac proinde, cum vel sic (nimirum si duæ vel plures expectativæ, aut similia rescri-

pta beneficia valide impetrantur ad obtinenda plurima beneficia) variis fraudibus præbeatur occasio, quibus obviandum, & cupiditas ad plura beneficia arcenda; adeoque talia rescripta benefi-

cialia tanquam odiosa maximè restringenda juxta e. 4. de præb. in 6. hincinquam, merito censendum expectativam illam posteriorem emanasse contra Pontificis intentionem, & omnino irritam esse.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHVS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

Questio 639. Quanam beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario, hoc est, sine speciali indulto?

Respondeo primò: Cardinales Episcopi jure ordinario, & sine speciali indulto & privilegio conferunt beneficia existentia & vacantia in eorum Episcopatus, intelligendo hoc de mensibus ordinariis. Si enim hanc potestatem habent Episcopi alii, cur non & illi? Paris. de rescriptis. l. 7. q. 12. nu. 5. & seq. Item beneficia existentia in Episcopatus, Abbatibus, Prioratibus, quos in commendam ex dispensatione Papæ & consuetudine, ut decentius vivant, habent jure ordinario, seu ratione illorum Episcopatum, Abbatiarum, & Prioratum conferunt; quia & in his jura Episcopalia exercent; ac proinde visitare, recipere quòque resignationes possunt. Paris. ibid. num. 22. Unde etiam, dum Cardinalis Episcopus providet in mensibus ordinariis, semper censetur providere auctoritate ordinariâ, non vigore indulti. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. §. 5. n. 21. citans Rotam Decis. 444. num. 64. p. 5. recent. Tom. 2. Quinimò si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provifus ab eo, diceretur provifus ab Ordinario quò ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent. Tond. ibid. nu. 21. Lott. l. 2. q. 10. n. 38. citans Gonz. gl. 24. num. 68. & Rot. in Cremon. Canonis. 26. Apr. 1624. Ac proinde locus esset dispositioni. c. 2. de concess. præb. & devolutioni, nimirum ad immediatum Superiorem Cardinalis tanquam Episcopi, si Cardinalis Episcopus non contulit intra sex menses. Tond. ibid. num. 21.

2. Respondeo secundò: Cardinales non Episcopi beneficia existentia in eorum titulis, seu Basilicis conferunt, non ex gratia seu privilegio particulari, sed de jure communi ac ordinario; cum Cardinales titulares in titulis suis sint Ordinarii, & tanquam Episcopi, juxta c. bis quis. de major. & obed. Paris. l. 7. q. 12. num. 9. citans quamplur. Card. de Luc. de benef. d. 21. num. 16. Lott. l. 2. q. 2. nu. 7. citans Germon. de indult. Card. §. tum ratione. num. 15. Barb. in collectan. ad cit. c. bis quis. nu. 2. & Abbatem ibid. num. 1. & 2. Quapropter in iisdem titulis destituere quòque possunt beneficiarios, recipere resignationes &c. quia jura Episcopalia in iis habent. Paris. l. c. Nihilominus jus hoc providendi in illis in tantum consecuti sunt ex speciali concessione Pa-

pæ, quatenus illi aliàs jus hoc tanquam Urbis Episcopo originaliter competit, ut eos magis alliceret ad residendum, & ne deserant Curiam Papæ, cui assistere debent. Lott. loc. cit. nu. 8. citans Germon. ubi ante. Unde etiam hac potestate conferendi privantur, si à Curia discedant, juxta reg. 7. cancell. Lott. ibid. Porro ex eo quòd jure ordinario beneficia illa conferant, infert Card. de Luca. loc. cit. num. 17. & 19. quòd, dum per regulam dictam ratione absentia illorum à titulis suis reservantur dicta beneficia, aliàs ad eorum collationem ordinariam spectantia, id fiat per speciem pœnæ (quam semper importare dicitur privatio juris quæ sit, & competentis) non autem per modum ademptionis vel modificationis gratiæ ac privilegi, adeoque absentia esse debeat talis, quæ speciem delicti redoleat. De ceterò præsentiam eorum non requiriveram, sed sufficere fictam, qualis est, dum absunt pro servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, vel aliàs de licentia Papæ, secus ac contingit in Episcopis alternativâ mensium gaudetibus, tradit idem Cardin. Porro dum jure ordinario dicuntur conferre in mensibus reservatis, hoc ita accipiendum, non quòd fiat hoc citra omne privilegium (faciunt enim hoc vi exceptionis contenta in regula 8.) sed postquam præservati per hanc exceptionem conferunt de jure, quòd habuerunt seclusâ reservatione: Adeoque quòd hoc in sensu jus eorum sit ordinarium, id potius habent jure dictæ exceptionis, quam indultariæ concessiois, huic exceptioni superaddita. vide Card. de Luca. in sum. de benef. n. 23.

Questio 640. An, quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia?

Respondeo ad primum: Cardinales omnes Rex speciali privilegio intuitu hujus supremæ dignitatis ipsis à Papa concessæ habent indultum circa collationem beneficiorum. Tond. loc. cit. n. 3. Paris. l. 7. q. 12. num. 23. de quo indulto specialem tractatum edidit Anastas. Germonius.

2. Respondeo ad secundum: horum indultorum duo sunt genera, alia ordinaria, alia extraordinaria. Ordinarium illud, quòd solet concedi Cardinalibus, qui jure ordinario beneficia conferre possunt; dum nimirum, ut dictum, obtinent Episcopatum aliqùe aut Abbatiam, et si eam habeant in commendam, vel aliàs speciali jure, privilegio, aut consuetudine legitimâ titulis beneficiorum suorum hanc potestatem annexam habent. Tond. loc. cit. num. 4. ubi ex Seraph. decis. 980. nu. 8. quòd Breve faciens mentionem de ordinariis Collatoribus, non solum intelligatur de Ordinario nativo, nempe Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario, adeoque indul-